OBSAH

(Číslice s tečkou označují paragraf)

Předmluva 5

ÚVOD

1.—3. Předmět skladby. 4.—9. Obecná syntaktická charakteristika ruštiny. 11

I. VĚTA JAKO CELEK

VĚTY PODLE POSTOJE MLUVČÍHO K SDĚLOVANÉMU OBSAHU

10. Obecný výklad. Modálnost sdělení. 11. Citovost sdělení. 12. Hodnotící vztah. 19

MODÁLNOST SDĚLENÍ

ZÁKLADNÍ MODÁLNÍ DRUHY VĚT

Věty oznamovací

13. Jejich charakteristika. 22

Věty tázací

14. Obecný výklad. 15. Otázky zjišťovací, podoba odpovědí na ně. 16. Tvoření těchto otázek bez použití částic. 17. Tvoření pomocí částice ли. 18. Užití jiných částic. 19. Otázky vylučovací. 20. Otázky doplňovací. 21. Otázky řečnické a rozvažovací. 22

Věty žádací

22. Charakteristika, třídění. *29*

Věty rozkazovací

23. Jejich výrazová stránka, tvar slovesa. 24. Užití větných částic. 25. Vyjádření rozkazu větou s infinitivem, indikativem minulého času a kondicionálem. 26. Věta oznamovací v platnosti výzvy, rozkazovací věty neslovesné a neúplné. 29

Věty přací

27. Jejich obecná výrazová charakteristika. 28. Částice v nich, konkurence kondicionálu a infinitivu. 29. Věty s kondicionálem. 30. Věty s infinitivem. 31. Věty s imperativem. 32. Přací věty neslovesné. 34

VĚTY KLADNÉ A ZÁPORNÉ, VYJADŘOVÁNÍ ZÁPORU

33. Obecný výklad. 34. Věty kladné, záporné a s částečným záporem. 35. Užívání záporek **не, ни, нет**; záporka **не**. 36. Záporka **ни**. 37. Záporka **нет**. 38. Využívání záporu slovního a částečného. Zápor slovní.

39. Zápor částečný. 40. Zvláštní případy částečného záporu. 41. Věty s úplným záporem (tj. záporné). Genitiv záporový. 42. Jiné mluvnické jevy ve větách s úplným záporem. 43. Užití nedokonavého a dokonavého vidu v nich. 38

JISTOTA SDĚLENÍ A JEJÍ VYJADŘOVÁNÍ
44. Různé stupně jistoty mluvčího. 45. Výrazové prostředky stojící uvnitř daného větného celku, vsuvky. 46. Prostředky stojící mimo vlastní větný celek. 47. Jednočlenná konstrukce infinitivní. 49

VYJADŘOVÁNÍ NUTNOSTI, MOŽNOSTI A ÚMYSLU
48. Úvodní výklad . 51

Konstrukce s modálními výrazy
49.—50. Modální slovesa, modální příd. jména a modální příslovce, užití v útvarech dvojčlenných a jednočlenných. 51. Modální predikativní příslovce. 52. Postavení spony při nich, kladení záporky, užití obsahové věty. 53. Predikativní příd. jména. 54. Modální slovesa osobní. 56. Víceslovný modální výraz. 52

Konstrukce bez modálních výrazů
57. Jednočlenná věta infinitivní. 58. Dvojčlenná věta s kondicionálem. 59. Nepřítomnost mluvnických a lexikálních prostředků v záporných větách s nedokonavým slovesem. 60. Zpětný pohled z češtiny do ruštiny. 60

CITOVOST SDĚLENÍ
61. Úvodní výklad. 62. Celková charakteristika citových vět v ruštině. 63. Posun modální platnosti a změna významu mluvnického i věcného. 66

Zvolací věty vyjadřující neobvyklou míru nebo jakost
64. Přehled základních výrazových prostředků. 65. Výrazy **какóй, такóй, что за.** 66. Výrazy **как, так, скóлько, стóлько.** 67. Stupňovací význam výrazů **какóй, как, скóлько.** 68. Užití částic. 69. Další *speciální konstrukce.* *68*

Zvolací věty jiné
70. Oznamovací. 71. Tázací. 72. Žádací. 75

Citové věty nezvolací
73. Využívání slovesných tvarů, vsuvek a dativu etického ve větách oznamovacích. 74. Funkce náladových částic. 75. Částice ve větách tázacích. 76. Náladové věty žádací. 79

VZTAHY HODNOTÍCÍ
77. Obecný výklad, druhy těchto vztahů. 78. Vyjadřování pomocí vsuvek. 79. Vyjadřování pomocí predikativních příslovcí a příd. jmen s infinitivem. 80. Souvětné ztvárnění. 81

VĚTY PODLE CELKOVÉ MLUVNICKÉ STRUKTURY
81. Klasifikační hlediska. 86

Věty dvojčlenné
82. Úvodní výklad. 87

VĚTY BEZ URČITÉHO PODMĚTU
83. Jejich blízkost k jednočlenným, dva jejich druhy. 88

Věty s neurčitým nebo všeobecným podmětem personickým
84. Sémantická náplň. 85. Věty s přísudkovým slovesem v tvaru blízkém 3. os. pl. 86. Věty s přísudkovým slovesem v tvaru blízkém 2. os. sg., protějšky českého zevšeobecňujícího podst. jména *člověk*. 87. Věty se slovesem v 1. os. pl. 88. Věty se slovesem v 2. os. pl. a protějšky českých vět se slovesem v 3. os. sg. rodu mužského. 89

Věty s neurčitým podmětem věcným
89. Celková charakteristika. 90. Podmět slovně nevyjádřen. 91. Podmět slovně vyjádřen. 92. Protějšky českého podmětového zájmena *to*. 96

VĚTY JEDNOČLENNÉ
93. Úvodní výklad, klasifikační hledisko. 98

JEDNOČLENNÉ VĚTY SLOVESNÉ
Věty se slovesem plnovýznamovým
94. Obdoba s predikátem vět dvojčlenných. 99

Základní člen je vyjádřen slovesem činným
95. Častá frekvence těchto vět v ruštině, slovesa neosobní a neosobně užitá; složený základní člen. 96. Děje přírodní. 97. Děje v nějakém vymezeném vnějším prostředí. 98. Děje živelné (konstrukce typu *Ветром сорвало крышу*). 99. Děje a stavy lidského organismu: věty se slovesem v tvaru nezvratném. 100. Obdobné věty se slovesem v v tvaru zvratném. 101. Jiný obsah; styčná plocha s útvary dvojčlennými. 102. Věty s neosobním slovesem ve spojení s infinitivem. 100

Základní člen je vyjádřen slovesem trpným
103. Trpný tvar opsaný. 104. Trpný tvar zvratný. 107

Věty se slovesem sponovým nebo polosponovým
105. Úvodní výklad, vyjadřování slovesné složky. 106. Věty s nemodálními predikativními příslovci. 107. Věty s modálními predikativními příslovci. 108. Predikativní příslovce původu substantivního. 109. Doplňování částice бы. 110. Věty s trpným příčestím; ekvivalenty českého perfekta. 111. Základní člen vyjádřen celým příslovečným výrazem jmenným, hodnocení útvarů s nominativem podst. jména. 112. Základním členem je genitiv jména, sděluje se kvantitativní údaj. 113. Obdobné konstrukce s genitivem záporovým. 114. Věty, jejichž základní člen obsahuje příslovečný nebo zájmenný výraz ve spojení s infinitivem: kladné (*Есть где сидеть*) a záporné (*Мне негде сидеть*), jejich odlišování od jednočlenných vět infinitivních. 109

JEDNOČLENNÉ VĚTY INFINITIVNÍ
115. Formální a významová charakteristika, třídění. 117

Věty vyjadřující objektivní neuskutečnitelnost nebo nevyhnutelnost
116. Jejich příznaky sémantické a výrazové. 118

Věty vyjadřující přání, žádoucnost
117. Nejčastěji obsahují částici бы. 118. Věty bez této částice. 119. Záliba, sklon k nějaké činnosti. 119

Věty vyjadřující subjektivní nutnost, náležitost, záhodnost
120. Věty netázací. 121. Věty tázací. 122. Při infinitivu vystupuje ještě spona; protějšky českých vět se sémantikou smyslového vnímání (Je vidět, slyšet apod.). 120

Užití infinitivu ve vedlejších větách po některých spojkách, jiné zvláštní případy
123. Infinitiv po spojkách, v souvětí beze spojek; protějšek českých konstrukcí typu Když pracovat, tak pracovat; ustálená spojení s infinitivem; infinitiv zesilovací. 126

JEDNOČLENNÉ VĚTY NESLOVESNÉ
124. Úvodní výklad, setření protikladu vůči větám slovesným v ruštině. 125. Základní člen vyjádřen jménem v nominativě (věty nominativní). 126. Oslovení. 127. Základním členem jsou nepřímé pády jmen. 128. Základním členem je příslovce, modální slovo, popřip. větná částice. 129. Základním členem je citoslovce. 128

Věty neúplné
130. Podmínky jejich uplatňování, nevyjadřování predikátu. 131. Nevyjadřování některých dalších členů. 133

II. VNITŘNÍ STAVBA VĚTY
MLUVNICKÁ VÝSTAVBA A KONTEXTOVÉ ČLENĚNÍ VĚTY
132. Úvodní výklad. 139

SLOVA VE VĚTĚ
ZAČLENĚNÍ SLOV DO STAVBY VĚTY
133. Slova s plným a neplným věcným významem, slovesa polosponová, složený predikát. 134. Slova bez vlastního věcného významu. 140

SLOVA A VÝRAZY NEZAČLENĚNÉ DO MLUVNICKÉ STAVBY VĚTY
135. Úvodní výklad. 136. Vsuvky. 137. Oslovení. 138. Citoslovce. 142

SYNTAKTICKÉ VZTAHY A ZPŮSOBY JEJICH VYJÁDŘENÍ
SYNTAKTICKÉ VZTAHY
139. Obecný výklad. 140. Vztah souřadný (koordinace, přiřazování) a podřadný (subordinace, podřazování); predikace a determinace) jakožto druhy vztahu podřadného. 141. Zvláštní případy syntaktického vztahu, vsouvání (parenteze). 144

VYJADŘOVÁNÍ SYNTAKTICKÝCH VZTAHŮ
142. Obecný výklad. 147

Využití shody, řízenosti a přimykání
143. Všeobecná charakteristika. 148

Shoda a její zvláštnosti
144. Shoda v čísle. 145. Shoda v rodě, přechylování (tj. tvoření ženských podob k tvarům mužským). 146. Shoda v pádě, nesklonná podst. jména, nedostatek shody. 147. Shoda v osobě. 149

Řízenost a přimykání a jejich zvláštnosti
148. Všeobecný výklad o řízenosti. 149. Všeobecný výklad o přimykání. 155

SLOVO JAKO VĚTNÝ ČLEN
150. Základní a rozvíjející členy věty, syntaktické slovní druhy. 151. Podrobnější dělení rozvíjejících větných členů. 156

VYUŽITÍ SLOVNÍCH DRUHŮ OHEBNÝCH SLOV JAKO ČLENŮ VĚTY

PODSTATNÁ JMÉNA
152. Členská funkce podst. jmen v pádech prostých i předložkových. 153. Pád shodný rozvíjející jiné podst. jméno (tj. přístavek). 154. Pád vazebný. 155. Pád přimykající (s významem příslovečným). 158

PŘÍDAVNÁ JMÉNA
156. Funkce jejich tvarů složených, jmenných, komparativu a superlativu. 161

PŘÍSLOVCE
157. Funkce příslovcí nepredikativních. 158. Příslovce predikativní; větná příslovce (modální slova). 162

SLOVESA
159. Obecně o funkcích tvarů určitých a neurčitých. 165

Podst. jméno slovesné
160. Jeho vlastnosti morfologické a syntaktické. 165

Příd. jména slovesná
161. Jejich vlastnosti a syntaktické využití. 165

Přechodníky
162. Jejich vlastnosti a syntaktické využití. 166

Infinitiv
163. Obecná charakteristika. 164. Infinitiv základním členem věty. 165. Infinitiv součástí základního členu věty. 166.—167. Infinitiv rozvíjejícím členem věty: přívlastkem u podst. jmen s významem v širokém smyslu modálním. 168. Infinitiv přívlastkem u jiných podst. jmen. 169. Infinitiv stejnopodmětný předmětem u sloves. 170. Obdobný infinitiv předmětem u adjektiv. 171. Různopodmětný infinitiv předmětem u sloves. 172. Předmětový a doplňkový infinitiv po slovesech vnímání v češtině a jeho protějšky v ruštině. 173. Infinitiv příslovečným určením: účelový infinitiv stejnopodmětný, v postavení u sloves pohybu. 174. Obdobný infinitiv a jeho náhrada jinými výrazovými prostředky, ekvivalenty čes. konstrukce typu *Byl jsem se koupat.* 175. Účelový různopodmětný infinitiv u sloves pohybu. 176. Obdobný infinitiv u sloves jiné sémantiky. Zřetelový infinitiv. 167

DRUHY VĚTNÝCH ČLENŮ
177. Rozdělení větných členů podle různých hledisek. 183

ČLENY NĚKOLIKANÁSOBNÉ
178. Úvodní výklad. 179. Vztah slučovací mezi částmi několikanásobného členu. 180. Vztah odporovací. 181. Vztah stupňovací. 182. Vztah vylučovací. 183. Vztah důsledkový. 184. Vztah smyslem souřadný vyjádřen mluvnicky podřadně. 184

ČLENY OPAKOVANÉ
185. Úloha opakování slova ve větě. 186. Spojení beze spojek

a spojovacích výrazů. 187. Spojení pomocí spojek a spojovacích výrazů. 193

ČLENY VOLNĚ PŘIPOJENÉ

188. Podmínky nutného nebo libovolného volného připojení. 189. Dodatkové připojení. 190. Vytčení na začátek věty. 191. Vsuvkově připojený větný člen. 196

ZÁKLADNÍ VĚTNÉ ČLENY A JEJICH VYJÁDŘENÍ

PODMĚT

192. Vyjádření podmětu, rozdíly v sémantickém pojetí tohoto větného členu mezi ruštinou a češtinou. 203

Podmětem je zájmeno nebo výraz obsahující zájmeno

193. Užití zájmena osobního. 194. Užití zájmena ukazovacího. 195. Podmět skládající se ze dvou osobních zájmen nebo z osobního zájmena a podst. jména. 204

Podmětem je číselný výraz

196. Užití číslovky základní a druhové, vyjádření počítaného předmětu, podoba přísudku a přívlastku. 197. Přehled všech konstrukčních typů. 208

PŘÍSUDEK

198. Obecná charakteristika, druhy přísudku. 212

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ

199. Jeho významové a výrazové typy. 200. Vyjadřování významového slovesa „být". 201. Vyjadřování významového slovesa „mít". 202. Opisné vyjadřování shodného slovesného přísudku. 203. Přísudek neshodný. 212

PŘÍSUDEK JMENNÝ

Spona, její nevyjádření a způsoby vyjádření

204. Přísudek beze spony. 205. Přísudek se sponou. 206. Slovesa polosponová. 220

Vyjádření jmenné části

207. Výběr přísudkového nominativu nebo instrumentálu. 208. Jmenný a složený tvar příd. jmen. 209. Závazné užití jednoho z obou tvarů. 210. Trpná příčestí. 211. Volba tvaru druhého stupně, vyjadřování předmětu, s nímž srovnáváme: jednoduchý tvar. 212. Opisný tvar při srovnání. 213. Tvary třetího stupně. 214. Ostatní prostředky k vyjádření jmenné části. 225

Složený přísudek

215. Fázovost a užší modálnost jako faktory vytvářející složený přísudek slovesný i jmenný. 237

Shoda přísudku s podmětem

216. Shoda slovesného přísudku a obou komponentů jmenného přísudku, její zvláštnosti v ruštině 238

ZÁKLADNÍ ČLEN JEDNOČLENNÉ VĚTY

217. Všeobecný výklad, odkaz na typy jednočlenných vět. 240

ROZVÍJEJÍCÍ VĚTNÉ ČLENY A JEJICH VYJÁDŘENÍ

PŘEDMĚT

218. Úvodní výklad. 241

Předmět při slovese
219. Slovesa předmětová a bezpředmětová. 220. Přímý předmět. 221. Nepřímý předmět v pádě prostém. 222. Nepřímý předmět v pádě předložkovém. 223. Předmět vyjádřený infinitivem; nepoužitelnost infinitivu po slovesech vnímání v ruštině. 242

Předmět při citoslovci
224. Citoslovce v platnosti přísudku a jeho vazba. 251

Předmět při jméně přídavném
225. Důležité případy vazby, specifičnost příd. jmen slovesných. 251

Předmět při predikativním příslovci
226. Volba předmětového genitivu a akuzativu. 252

Předmět v jednočlenných větách sponových a infinitivních
227. Jeho svérázné postavení, sémantické sblížení s nepřímým podmětem. 252

Předmětem je číselný výraz
228.—229. Jeho zvláštnosti, zvl. ve tvaru akuzativu. 253

Vyjadřování předmětu zájmenem při odkazování
230. Přednostní kladení zájmen osobních v této funkci. 254

PŘÍVLASTEK
231. Úvodní výklad. 255

Přívlastek shodný
232. Slovosledné postavení vzhledem k určovanému podst. jménu. 233. Shoda v pádě a rodě. 234. Číselný (kvantitativní) přívlastek, číselný výraz s přívlastkem. Spojení příd. jména se zájmenem neurčitým (*что-то новое, нечто таинственное*). 255

Přívlastek neshodný
235. Obecný výklad; slovosledné postavení. 259

Neshodný přívlastek vyjádřený podst. jménem
236. V prostém genitivu. 237. V prostém dativu. 238. V prostém instrumentále. 239. V pádě předložkovém, u podst. jmen dějových. 240. Obdobný přívlastek u podst. jmen nedějových. 259

Neshodný přívlastek vyjádřený jiným způsobem
241. Jeho vyjádření přivlastňovacím zájmenem, jednoduchým tvarem komparativu, příslovcem a infinitivem. 268

Přívlastek rozvitý
242. Shodný. 243. Neshodný. 244. Rozvíjení dějového podst. jména dvěma neshodnými přívlastky. 269

Přívlastek několikanásobný
245. Připisuje různé vlastnosti (typ *седьмой и восьмой классы*). 246. Připisuje se stejná vlastnost (typ *маленькие Ваня и Нина*). 247. Postupně rozvíjející přívlastek (typ *длинный товарный поезд*). 271

Přívlastek volně připojený
248. Shodný. 249. Neshodný. 274

PŘÍSTAVEK
250. Úvodní výklad. 277

Přístavek těsný
251. U obecného podst. jména. 252. U vlastního jména osoby. 253. U vlastního jména jiného. 254. Přístavkem je vlastní jméno v nominativu jmenovacím. Pravopisná poznámka. 278

Přístavek volný
255. Připojený beze spojky. 256. Připojený spojkou nebo jiným spojovacím výrazem. 280

DOPLNĚK
257. Obecný výklad, odlišnost doplňku od příslovečného určení a jmenné části přísudku. 282

Doplněk vyjádřen podst. jménem
258. Použití spojky как nebo prostého instrumentálu. 284

Doplněk vyjádřen příd. jménem
259. Ve vztahu k podmětu nebo k přímému předmětu věty. 260. Zvláštní případy adjektivního a zájmenného doplňku. 286

Zpětný pohled z češtiny
261. Českému doplňku odpovídá v ruštině příslovečné určení. 288

Doplněk volně připojený
262. Vztahuje se k nominativu jména. 263. Vztahuje se k nepřímému pádu jména. 290

PŘÍSLOVEČNÉ URČENÍ
264. Úvodní výklad. 265. Určení místa. 266. Určení času. 267. Určení způsobu. 268. Určení míry. 269. Určení účinku. 270. Určení zřetele. 271. Určení nástroje a prostředku. 272. Určení příčiny a důvodu. 273. Určení účelu. 274. Určení podmínky a přípustky. 292

Příslovečné určení volně připojené
275. Sémantické a formální podmínky volného připojení. 305

TZV. POLOVĚTNÉ ÚTVARY
276. Obecný výklad. 306

OBRATY S PŘECHODNÍKY
277. Podmínky jejich použití. 278. Jejich významová škála. 307

OBRATY S PŘÍD. JMÉNY SLOVESNÝMI
279. Podmínky možného a přímo nutného užití. 280. Modely náležitého tvaru co do času, vidu a slovesného rodu, rovnocenné vyjádření v češtině. 281. Příd. jméno slovesné ve funkci přívlastku. 282. Příd. jméno slovesné ve funkci doplňku. 312

POLOVĚTNÉ ÚTVARY S JINÝMI DÉJOVÝMI JMÉNY, S INFINITIVEM A S NEDÉJOVÝMI JMÉNY
283. Hojné využívání v psaných projevech, ekvivalenty v češtině. 316

SLOVOSLED
284. Celková charakteristika ruského slovosledu. 285. Vliv mluvnické stavby na postavení větných členů. 286. Vliv kontextového členění: postavení východiska a jádra sdělení. 287. Postavení slov, která nejsou přímo ani jádrem, ani východiskem. 288. Zvláštnosti spjaté s kontextovým členěním. 289. Vliv celkové modální platnosti sdělení. 290. Vliv citovosti sdělení. 291. Postavení slovesa быть. 318

III. SOUVĚTÍ
292. Charakteristika souvětí. 293. Spojování vět v souvětí. 294. Poměr vět v souvětí z hlediska obsahového, souřadnost a podřadnost obsahová; klasifikace souvětí. 295. Souřadnost a podřadnost mluvnická. 296. Vztah obsahové a mluvnické stránky. 297. Souvětí a bohatě rozvitá věta jednoduchá. 331

A. SOUVĚTÍ SOUŘADNÉ

SOUVĚTÍ SLUČOVACÍ
298. Úvodní výklad. Spojení bezespoječné. 299. Spojka **и.** 300. Spojka **а.** 301. Spojka **да.** 302. Příklonná spojka **же,** příslovce **то́же, та́кже.** 303. Opakovaná spojka **то — то,** jiné spojovací výrazy (**одни́ — други́е, тут — там, с одно́й стороны́ — с друго́й стороны́** apod.). 304. Nepravé věty vztažné (v češtině *což, přičemž* apod.). 339

SOUVĚTÍ ODPOROVACÍ
305. Různé odstíny odporovacího vztahu. 306. Spojení bezespoječné. 307. Spojka **а.** 308. Spojka **но.** 309. Spojka **же.** 310. Spojka **одна́ко.** 311. Spojky **да, зато́, то́лько, и.** 312. Vyjádření odporovacího vztahu souvětím mluvnicky podřadným. 313. Přehledná tabulka odporovacích spojek. 343

SOUVĚTÍ STUPŇOVACÍ
314. Spojky **не то́лько — но и** apod.; výraz **ма́ло того́, что.** 315. Jiné spojovací výrazy. 349

SOUVĚTÍ VYLUČOVACÍ
316. Sémantická charakteristika. 317. Spojky **и́ли, ли́бо.** 318. Opakované **ли — и́ли, ли — ли.** 318. Opakované **то́ ли — то́ ли, не то — не то.** 320. Ruské protějšky českého *sice, jinak.* 350

SOUVĚTÍ DŮSLEDKOVÉ
321. Úvodní výklad; spojení bezespoječné. 322. Užití spojovacích výrazů **поэ́тому, сле́довательно, зна́чит** aj. 323. Nepravé věty vztažné (za čes. *pročež, čímž* apod.) 355

SOUVĚTÍ VYSVĚTLOVACÍ A DŮVODOVÉ
324. Bezespoječné a uvozené výrazy **то́ есть, (а) и́менно** ap. 325. Se spojkami **ведь, а то.** 356

B. SOUVĚTÍ PODŘADNÉ

SOUVĚTÍ S VĚTOU PODMĚTOVOU
326. Úvodní výklad. 327. Podmětové věty vztažné. 328. Podmětové věty obsahové, charakteristika a klasifikace. 329.—330. Obsahové věty vyjadřují závislé oznámení. 331. Obdobné věty vyjadřují závislý rozkaz nebo přání. 332. Větosled v obou předchozích variantách. 333. Obsahové věty vyjadřují závislou otázku. 357

SOUVĚTÍ S VĚTOU PŘEDMĚTOVOU
334. Úvodní výklad. 335, Předmětové věty vztažné. 336. Předmětové věty obsahové, charakteristika a klasifikace. 337. Obsahové věty vyjadřují závislé oznámení jisté, pravdivé. 338. Obsahové věty vyjadřují závislé oznámení nejisté, pochybné. 339. Závislé oznámení je popřeno. 340. Bezespoječné spojení závislého oznámení. 341. Obsahové věty vyjadřují závislý rozkaz nebo přání. 342. Obsahové věty

vyjadřují předmět obavy. Bezespoječné spojení v obou předchozích variantách. 343. Obsahové věty vyjadřují závislou otázku. 360

SOUVĚTÍ S VĚTOU PŘÍVLASTKOVOU

344. Úvodní výklad. Přívlastkové věty vztažné, uvozené zájmenem **котóрый, чей.** 345. Užití zájmena **какóй.** 346. Zájmeno **что** a vztažná příslovce **где, кудá, как** aj. 347. Konkurence obratů s příd. jmény slovesnými. 348. Přívlastkové věty obsahové vyjadřují závislé oznámení. 349. Obdobné věty vyjadřují závislý rozkaz nebo přání. 350. Obdobné věty vyjadřují závislou otázku. 368

SOUVĚTÍ S VĚTOU PŘÍSUDKOVOU, DOPLŇKOVOU A VĚTNĚZÁKLADOVOU

351. Vedlejší věta je vztažná. 352. Vedlejší věta je uvozena spojkou **что** nebo je beze spojky. 373

SOUVĚTÍ S VĚTAMI PŘÍSLOVEČNÝMI

353. Úvodní výklad. 374

Věty místní

354. Uvozují se vztažnými příslovci (místní spojky neexistují). 374

Věty časové

355. Obecná charakteristika. 356. Spojka **когдá.** 357. Spojka **как.** 358. Složené spojky naznačující předčasnost vedlejšího děje, s rychlým sledem obou dějů (**как тóлько** aj.). 359.—361. Složené spojky při následnosti vedlejšího děje za hlavním (**прéжде чем** aj.), podmínky pro užití infinitivu. 362. Spojky **пóсле тогó как, с тéх пор как, в то врéмя как.** 363.—366. Spojka **покá.** 367.—368. Další způsoby vyjádření zvláštních významových odstínů v časovém vztahu vedlejšího a hlavního děje. 369. Členské vyjádření časové okolnosti. 370. Přehledná tabulka významů časových spojek. 371. Ruské protějšky českých spojek *až* a *než.* 375

Věty srovnávací

372. Srovnání na základě kvalitativní podobnosti. 373. Konkurence přechodníkových obratů. 374. Srovnání se zřetelem k míře (kvantitě). 387

Věty účinkové

375. Základní spojovací prostředky (**так что; так, чтóбы; слúшком — чтóбы**). 376. Další způsoby vyjádření účinku. Protějšky českého *až.* Bezespoječné souvětí. Sblížení se vztahem důsledkovým. 377. Vedlejší věty vyjadřující dílčí význam prostředku. Protějšky českých vět vyjadřujících průvodní okolnosti (se spojkou *aniž*). 390

Věty příčinné

378. Spojky **тáк как, потомý что, оттогó что, затéм что.** 379. Spojky **ввидý тогó что, вслéдствие тогó что** aj. v psaných projevech. 380. Spojka **úбо a что.** 381. Odmítnutí předpokládané příčiny, příčina nejistá. 382. Bezespoječné vyjádření, využití nevětných jmenných obratů. 393

Věty účelové

383. Nejčastější spojka **чтóбы,** podmínky pro kladení infinitivu po ní. 384. Spojky naznačující účel, na který se omezuje děj věty řídící. 385. Konkurence členského vyjádření s dějovým podst. jménem nebo s infinitivem. 396

Věty podmínkové

386. Nejčastější spojka **éсли.** 387. Méně běžné, stylisticky zabarvené

spojky. 388. Podmínkový vztah s odstínem příčinným (spojka раз) a časovým (sloveso сróнт), zmínka o částici ли. 389. Kladení infinitivu místo určitého tvaru slovesa. 390. Protějšky českých spojek *leč, leč by, leda by, leda když*. 391. Podmínkové souvětí beze spojek: podmínka reálná. 392. Obdobné souvětí: podmínka nereálná. 393. Nevětné vyjádření podmínkového vztahu. 398

Věty podmínkově přípustkové
394. Krajní, většinou nepříznivá okolnost, nemohoucí zabránit uskutečnění děje. 395. Vylučovací spojení několika možných okolností. 396. Libovolná okolnost s platností zevšeobecňující (кто бы ни, где бы ни apod.). 404

Věty přípustkové
397. Nejběžnější spojky. 398. Spojky stylisticky omezené. Konstrukce s как ни. 399. Členské vyjádření přípustkového vztahu. 407

Věty zřetelové
400. Jejich výrazová vyhraněnost. 409

VLOŽENÉ VĚTY S PODŘADICÍMI SPOJKAMI
401. Věty s plným věcným významem, pouze graficky nebo intonačně vyčleněné. 402. Věty pokleslé ve vsuvky. 409

SLOŽITÉ SOUVĚTÍ
403. Úvodní výklad. Složité souvětí souřadné. 404. Složité souvětí beze spojek jako zvláštní typ celku souřadného. 405. Složité souvětí podřadné. 406. Spojení souvětí souřadného a podřadného. 407. Rozlehlé složité souvětí symetrické výstavby (tzv. perioda). 412

PŘÍMÁ, NEPŘÍMÁ A POLOPŘÍMÁ ŘEČ
408. Obecný výklad, klasifikace. 409. Přímá řeč. 410. Nepřímá řeč. 411. Polopřímá řeč. 415

VĚTOSLED
412. Celková charakteristika ruského větosledu.
Pořadí vět v souvětí souřadném. 413. Pořadí vět v souvětí smyslem souřadném, ale mluvnicky podřadném. 414. Pořadí vět v souvětí podřadném: ustálený větosled. 415. Pořadí vět v obdobném souvětí, avšak s větosledem pouze převládajícím. 416. Ukázka ruského větosledu na souvislém úryvku. 420

Dodatek

INTERPUNKCE
417. Obecný výklad. 427

Interpunkční znaménka ve větě jednoduché
418. Čárka. 419. Středník. 420. Dvojtečka. 421. Pomlčka. 422. Spojovací čárka. 423. Uvozovky. 428

Interpunkční znaménka v souvětí
424. Čárka. 425. Středník. 426. Dvojtečka. 427. Pomlčka. 432

Interpunkční označení konce věty a souvětí
428. Používání tečky, otazníku a vykřičníku. 436

Interpunkce v přímé řeči
429. Používání uvozovek. 430. Používání pomlček. Schematické znázornění hlavních typů interpunkce v přímé řeči. 437

SLOVNÍ REJSTŘÍK 441

VĚCNÝ REJSTŘÍK 445

ZKRATKY CITOVANÝCH AUTORŮ 473

ČESKO-RUSKÝ SLOVNÍK LINGVISTICKÝCH TERMÍNŮ (Syntaktické termíny) 477

SEZNAM ZÁKLADNÍ ODBORNÉ LITERATURY 491

OBSAH 510